SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2131

av Anna Lasses (C)

Välfärdstjänster

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besluta om en ändring som kräver att fler kriterier än lägsta pris används vid upphandling av välfärdstjänster och som ger upphandlande myndigheter uttrycklig rätt att väga in total samhällskostnad (såsom personalens anställningsvillkor, sjukfrånvaro och personalomsättning) bland kriterierna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att besluta om en ändring i socialtjänstlagen som utökar tillståndsplikten för privata utförare av välfärdstjänster med krav på offentlig redovisning av personalens anställningsvillkor per verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att ta fram nationella normer och mätmetoder för utfallsbaserad ersättning inom hälso- och sjukvården, innefattande patientrapporterade mått (PROM), som regionerna kan använda för att koppla ersättning till utfall, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att som komplement till SOU 2026:38 Behovsstyrd vård göra en översyn av ersättningssystemens effekter: volymstyrning, bestraffning av effektivitet och externalisering av kostnader, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riktade statsbidrag till hälso- och sjukvård bör utformas så att mottagarna årligen redovisar omfattningen

av utförd övertid enligt lönesystemet, oavsett ersättningsform, och att uppgifterna blir offentliga och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka hur riktade statsbidrag till hälso- och sjukvården kan utformas så att medel som förebyggande vård frigör inte dras från nästa års bidrag utan stannar hos regionen och kan användas så som regionen finner bäst, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Syftet med motionen är att göra det lönsamt för regioner och vårdgivare att hålla befolkningen frisk. Såväl de som är anställda inom vården som de patienter som använder den. I dag innebär systemets konstruktion konsekvenser som innebär hög sjukfrånvaro, hög personalomsättning och en onödigt sjuk befolkning. Denna motion är inte svaret på allt, utan ska ses som en del i ett pussel där såväl riksdag, regioner som civilsamhällets organisationer alla spelar en viktig roll.

Principen för våra vårdgivare bör följa tanken om hållbarhet: Den som orsakar en kostnad ska bära den. Detta innebär att en vårdgivares struktur eller affärsmodell som skapar kostnader i form av sjukfrånvaro och hög personalomsättning inte ska kunna lägga dessa kostnader på regionen, försäkringar eller personal. I dag skapar strukturerna kostnader som skickar kostnaderna vidare, vilket gör systemet dyrt i proportion till vad det producerar i hälsa.

Detsamma gäller regionen vis a vis befolkningen: En region som håller befolkningen friskare bör kunna behålla en del av de samhällsbesparingar som följer. Därmed blir det som är bra för patienten lönsamt för regionen och det som är dyrt för samhället kommer synas i regionens ekonomi. Den förebyggande vården går från att som i dag i praktiken vara en bestraffad utgift, till att bli en belönad intäkt. I dag betalas regionen effektiviseringar med personalens hälsa. Övertid hos de som arbetar registreras i dag endast hos arbetsgivaren, men syns ej i statistiken på riksnivå, då den är självrapporterad och går inte att dela upp. Med andra ord kan ingen i dag jämföra verksamheter med varandra över tid.

Anna Lasses (C)